

SZEKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZEKELYUDVARHELYI „SZEKELY TÁRSASÁG” HIVATALOS KÖZLÖNYE ==

Megjelen hatankint kétszer: vasárnap és esztörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Évesre 10 K, félre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Készletek, lapok, gazdasági egyetemi tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, közéleti és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefonszám 15.

Egy példány 10 fillér.

Telefonszám 15.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

B E T E G H P Á L

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a köziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adjuk.

Apróhirdetés: szavankint 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillérrel. Más hirdetések díjazásuk szerint. Nyílt-tér 30 a 1 K. A nyílt-tér és hirdetések díja előre fizetendő.

M. kir. postatakarékpénztár: cheque-száma 10,489. szám.

Eshetőségek.

Irta: **Burgyán Aladár** orsz. képviselő.

Bizonytalanság jellemzi Magyarország politikai helyzetét az egész vonalon.

Maguk azok a tényezők, akik a helyzet ilyen vagy olyan kialakulására döntő irányítást hivottak gyakorolni, szintén nincsenek és nem is lehetnek tisztában még afelől, hogy milyen is lesz voltaképpen az ujonnan kialakuló helyzet?

Ha olvasunk is úgy a magyar, mint az osztrák sajtóban csaknem naponként olyan híreszteléseket, amelyek a valószínűség köntöskében szeretnének az érdeklődő világ előtt megjelenni: ez csak egyik vagy másik eshetőségnek taglalása, a csapongó képzetlet tetszetős mázával bevonva, — de semmiestre sem bizonyosság.

Ki tudná azt még ma tényként megállapítani, hogy az osztrák és magyar kormány tárgyalásainak mi lesz a végeredménye?

És mégis, hetek óta úgy az egész osztrák, mint a közönséges magyar sajtó, kész tényként állítja a világ elé, ezt a még épen be nem következhetett, — egyszerű eshetőséget.

Vagy ki volt ott, ki hallotta, amikor az uralkodó olyan nyilatkozatot tett, hogy ő semmi szín alatt bele nem egyezik a bankelkülönítésbe?

És mégis ezt a mende-mondát, amely józan mérlegelés mellett még eshetőség számba sem mehet, — bizonyos, könnyen megérthető célzatossággal, mint megdönthetetlen tény, akarja az egész osztrák és a magyar sajtónak egy része, a köztudatba becsempészni.

Hogy sokféle eshetősége van minden és így a mostani válságos helyzetnek is, — azt tagadni nem lehet: de hogy a sokféle eshetőség közül melyik válik ténynyé, — azt, ma még, sem a két ország kormányfőit, sem senki más a világon, de talán még maga az uralkodó sem tudná megmondani.

Hiszen éppen az a feladata a két kormány tárgyalásának, hogy azt a tényt megállapítsa; sőt az uralkodó is, nem pusztán formalitásból fogja megtartani a célba vett tömeges kihallgatást, hanem azért, hogy döntő elhatározáshoz tudjon jutni.

Az alkotmányválság eshetőségét is szeretik bombaként a

vajudó politikai helyzet középebe dobni.

De erre az eshetőségre, mint feltétlenül bekövetkező tényre, lehet-e, szabad-e alkotmányos uralkodó jogára alatt élő alkotmányos országban, csak egy pillanatra is gondolni?

Alkotmányválságot csak alkotmányos tényezőknek olyan magatartása idézhetne elő, amely összeütközésbe jut a szentesített tételes törvényekkel. Es vajjon akkor, midőn a magyar országgyűlés képviselőháza a senki által kétségbe nem vont törvényes alapon állva, követeli az önálló nemzeti banknak végre-valahára való megvalósítását: lehet-e, szabad-e a másik alkotmányos tényezőről, az uralkodóról azt feltételezni, hogy ő fog szembe helyezkedni a törvényes korlátokon belől megnyilatkozó közökhajtással?

Kinek állna érdekében a felülről felidézett alkotmányválság? A magyar nemzetnek-e, amelyet ujlág egy megrázkódtató, passzív rezisztenciába kényszerítene az így kialakuló helyzet, amely felett a végekeseredés venné át az uralmat? Az uralkodónak-e, akinek ugyis elég gondot okoz Lajtántul elterülő országának és tartományainak belső surlódása, ami mindinkább az állandóság jellegét ölti magára? — vagy talán az olyan felteve gondozott nagyhatalmi állása a két birodalomnak teszi kívánatossá a magyarországi alkotmányválságot? —

Aki komolyan mérlegeli ezeket a felvetett kérdéseket, — azelőtt az alkotmányválság bombája, csak egyszerű játék petárdának fog bizonyulni!

Az önálló magyar nemzeti bank felállítása sohasem volt végcélja az önálló gazdasági berendezkedésnek, mert ez ma is csak elengedhetetlen eszköze, előfeltétele az önálló vámterületnek.

Aki lemond az önálló banknak 1911-ben való felállításáról, az ugyanakkor lemondott az 1917-ben felállítandó önálló vámsorompóról is, szóval Magyarország egész gazdasági önállóságáról.

Jöhetnek akár milyen eshetőségek a politikai válság miként való kialakulásánál: de az az egy eshetőség nem következhetik be, hogy a nemzet többsége, gazdasági önállóságáról akár most, akár bármikor lemondani tudjon!

POLITIKA.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Külföldi szerződések.

A magyar kormány tagjai közül Wekerle Sándor miniszterelnök, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter és Szerényi József államtitkár, ez utóbbi Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter helyett szerdán és esztörtökön Bécsbe voltak, ahol az osztrák kormány több tagjával együtt a Romániával s Szerbiával kötendő kereskedelmi szerződések dolgában tanácskoztak. A két Balkán-állam kereskedelmi szerződése a szokottnál is nagyobb nehézséget okoz, aminek oka főként az, hogy az osztrák és a magyar mezőgazdasági szempontok által vezéreltetve, olyan kedvezményt adjanak a tárgyalás folyamán akár Romániának, akár Szerbiának, amely a hazai állattenyésztést és kivitelt veszélyeztetné. Romániával sikerült meg egyezésre jutnunk a legfontosabb kérdésekben, úgy, hogy Szerényi József államtitkár Lers Vilmos miniszteri tanácsossal valószínűleg már a legközelebbi napokban Bukarestbe utazhatik a szerződési okmányok aláírására, vagy mint hivatalos nyelven mondják parafirozására, de — hír szerint — nehézség merült fel a szerb kereskedelmi szerződésnél, a melynek tárgyalásait egyelőre fel is függesztették. A csütörtöki bécsi közös miniszteri konferencia ezekkel a kérdésekkel foglalkozott s a tárgyalás újabb módozataiban állapotodott meg. Szerbia követelődzik. Éppen a kereskedelmi szerződés kapcsán követel több olyan kedvezményt, amelyet, hogy megadjunk, kétszer is meg kell gondolnunk, különösen Magyarország szempontjából, amelynek állattenyésztése erősen megsínylené, ha az állatbehozatal és a nyers húsimport terén nagyobb kedvezményeket adnánk.

Nagy dolgok készülnek.

Ezek a gazdasági természetű kérdések, melyekkel Magyarország hivatalos vezetői ezen a héten foglalkoztak, a politika abban az audienciában csuesosodott ki, melynek során Wekerle miniszterelnök csütörtökön másfél órán át beszámolt a királynak a jövő életbevágó kérdéseiről. Mert kétségtelen, hogy a legközelebbi néhány hét a magyar politikában nagy fontosságú lesz és ha az a válság, melyet a fővárosi lapok egy némelyike oly közelinek jósol, teljes erejével csak később tör is ki, kétségtelen, hogy a most következő néhány, mondjuk három hét, meglehetősen mértékben fogja tisztázni a helyzetet.

A bank-kérdés eldöntése.

A bankkérdés dülőre kerül. Bienert és Bilinski osztrák miniszterek betegsége miatt a már hetekkel előre jelzett banktárgyalás eltolódik ugyan

nehány nappal, de a jövő hét közepén valószínűleg megkezdik már s az előjelek szerint hamarosan be is fejezik. Aligha úgy nem lesz, hogy Ausztria kormányának vezetője rövid deklarációban kijelenti, hogy a kartellbankhoz Ausztria nem járulhat hozzá. A magyar kormány ezt a kijelentést egyszerűen tudomásul veszi és kijelenti, hogy ezzel szabadkezet és szabad elhatározást nyer a bankkérdés ügyében. Ismerve az osztrák politikai helyzetet és felfogást, meglepetés volna ránk nézve, ha nem ez történnék.

A függetlenségi párt álláspontja.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, mint a függetlenségi párt vezére ezután az esemény után értekezletre hívja össze pártját. A párt hogy milyen formában, azt természetesen előre tudni nem lehet — újból és ismételtén proklamálni fogja álláspontját, most már az önálló bank mellett és ezzel a bank ügye nyílt kérdéssé válik. Nyílt kérdéssé, elintézendő kérdéssé, de nem egyetlen és nem egyedül elintézendő kérdéssé.

Választójog és katonai kérdés.

A háttérben ott lappang a választójog és a katonai kérdés. A választójog is nagy mértékben aktuális, a katonai kérdés időszerezését rövidesen szintén haugoztatni fogják bizonyos körökben; szóval eljön az az idő, nem is olyan sokára, amikor a politikai világ asztalán nem is egy, de három, sőt több kemény dió lesz.

Keleti bonyodalom.

Konstantinápolyban a reakció megkísérelte, hogy visszacsinálja azt, amit a reformerek kicsiny, lelkes, de a világtól még ujtásaiban is elmaradt csoportja összeszerkesztett. Néhány nap óta puskák ropognak az Aranyszarv hídján körül s az utcai harcban valószínűleg sokkal több ember vesztette életét, mint amennyit a hivatalos jelentések bevallani mernek. Lehet, sőt valószínű, hogy rövidesen elnyomják az utcai forradalmat, de azt a kellemetlen hatást, amelyet ez az esemény az európai közvéleményre tett, sokkal nehezebb lesz megszüntetni. A szerb konfliktus befejezése után úgy hittük és úgy is látszott, hogy a Balkán, amelynek érzelmeit az arnaxió kissé felkeverte, évtizedekre ismét csendes és nyugodt lesz, most azonban látni, hogy a nyugalom csak látszólagos, a béke csak mesterkelt és a diplomáciának minden ügyességével kell azon dolgoznia a következő esztendőben, hogy ezt a nehezen létrehozott békét ismét harci zaj ne váltsa fel.

Ugy látszik, hogy a diplomáciának a következő esztendőben nagy szerepe lesz és hogy igen sokat fognak beszélni róla ott, ahol érdeklődnek a külügyi kérdések iránt, igen sokat fognak róla írni a lapok is, hogy a nagyhatalmak miképpen gondolkodnak a holnapról, a holnaputánról.

Az uralkodók fészkelődése.

Anglia és Németország egymáshoz való viszonya: ez a kulcsa az egész európai helyzetnek, még a balkáni kérdésnek is. És ha Vilmos császár fia Bukarestbe utazik, hogy rokona, a román király jubileumán részt vegyen, ha hazafelé való útjában Bécsben meglátogatja agy uralkodókat is és ha Bécsben a hatalmas Német-birodalom jövődjét a szokottnál fényesebben fogadják, ha a nyár folyamán az uralkodók gyakran találkoznak s az Aehrenthalok sűrűn keresik majd az érintkezést, ez magyarázza, vagy ha úgy tetszik, ezzel lehet magyarázni azt, hogy Németország tizenkét új 24.000 tonnás csatahajót épített, hogy Anglia óriási államkölcsönt vesz fel még hadihajók építésére.

És talán ez magyarázza azt is, hogy nálunk a katonai kérdés nem-sokára ismét minden más kérdésnél aktuálisabb lesz.

Városi takarékpénztár Székely-udvarhelyt.

Eddig a községet, mint állami és helyhatósági adóprést ismeri a nép — írja Rónay Béla, jászkiséri főjegyző. „A vármegye” legújabb számában. Majd, ha anyagi boldogulásának eszközt is annak kezében látja, bizonyára rövid idő alatt teljesen más közfelfogás érvényesül s élénkebb érdeklődés nyilvánul meg a községi közigazgatás feladatainak végrehajtásával, ami hova-előbb jótékony befolyást érvényesít a községek közmívelődési és az általános társadalmi jólétet szolgáló intézmények fejlesztése és létesítésénél is.

A pénz nagy hatalom és éppen nem lehet sok esetben kicsinyelni azt a befolyást, melyet a magánüzletek és pénzintézetek vezetői a köz-és politikai életben megnyilvánuló véleményekre gyakorolnak. Ezek az urak az adóssal vállvergetve, lenézően beszélnek igen sokszor, bárha ez keresi nekik a *dus jutalékot* és *osztalékot*. A legjobban biztosított követelés adóssát is lekötöztetik tartják s a községi és politikai életben is viszontszolgálatot követelnek tőle. A községi takarékpénztár feladata ezt a parciális klikk-befolyást is megszüntetni s ezzel függetlenebb, közérdekszerűbb vélemény kialakulását és érvényesülését biztosítani.

Hisszük, hogy a már eddig előadott argumentumok is meggyőzték polgárságunkat és a vezető köröket a városi (községi) takarékpénztár felállításának üdvös voltáról s éppen azért minden bővebb kommentár nélkül közöljük a minta-alapszabály *befejező részét* az alábbiakban:

XVI. A takarékpénztár hirdetésményei. 55. §. A takarékpénztár részére szükségelt hirdetésmények, úgy az évi mérleg a torontálmegyei törvényhatóság hivatalos lapjával elfogadott Nagybecskereken megjelenő hirlapban teendők közhirr.

XVII. Cégjegyzés és képviselet. 56. §. A takarékpénztári cég jegyzésével cégvezetők minőségében valamennyi igazgatósági tag oly módon bizatik meg, hogy címbélyegzőbe foglalt cégelnevezések lenyomatának bármelyike alá két igazgatósági tag nevét sajátkezűleg aláírja. Biróságok és más hatóságok előtt a takarékpénztárt, mint községi intézményt a bíró és jegyző, illetve helyetteseik együttesen vagy az általuk szabályszerűen meghatalmazott ügyvéd képviselik. A községi takarékpénztárt illető kézbesítések érvényességéhez

elegendő, ha azok a községi bíró vagy községi jegyző kezeihez történtek.

XVIII. A megyei hatósággal szemben való kötelezettségek. 57. §. A községnek mint erkölcsi testületnek összes ténykedései felett való felügyeleti jog a megyei törvényhatóságot illetvén meg, ebből kifolyólag köteles a községi képviselőtestület és illetőleg az előjáróság és igazgatóság a takarékpénztár ügykezelése tekintetében is mindazon szabályokat szem előtt tartani, amelyek a megyei törvényhatóság jogainak gyakorlására vonatkoznak és azokat még hatályosabbá teszik. Köteles különösen a községi képviselőtestület, illetve az előjáróság minden, a takarékpénztárt érdeklő oly határozatot, mely a községi törvény értelmében törvényhatósági jóváhagyást igényel, jóváhagyás végett, úgy a zárszámadást és zármerleget is az illetékes főszolgabíró hivatalnak a megyei alispáni hivatalhoz leendő előterjesztés végett haladéktalanul beterjeszteni.

58. §. Jogában áll a megyei törvényhatóságnak, ha a községi takarékpénztár által a község vagyoni megkárosítás, vagy azt észlelné, hogy az eredeti céljának meg nem felelne, a községi takarékpénztárt a nagyméltóságú magyar kir. belügy-miniszteriumhoz való felelbiteli jognak fennhagyása mellett határozatilag feloszlatni. Hasonlóképpen jogában áll a megyei törvényhatóságnak mulasztás esetén a képviselőtestületet, az előjáróságot, az igazgatóságot és felügyelő-bizottság tagjait felelősségre vonni.

XIX. A takarékpénztár felosztása. 59. §. A községi takarékpénztár az 58. § rendelkezésén kívül feloszlik, ha községi képviselőtestület akár azért, mert a községi takarékpénztár célszerűtlenségéről meggyőződik, akár pedig, mert egyéb okból a felosztást szükségesnek tartja, két, legalább 30 napos időközben tartandó közgyűlésen a 9 §. k) pontja határozataihoz képest a felosztást és annak mikénti eszközölését határozatilag kimondja és ezt a megyei törvényhatóság jóváhagyja.

60. §. Felosztás esetén a községi takarékpénztár összes ügyleteinek lebonyolítása után fennmaradó vagyona a községi pénztárba viendő által s egyedül a községet, mint erkölcsi testületet illeti, mely esetben a képviselőtestület a vagyoni rendelkezésére vonatkozólag törvényhatóságilag jóváhagyandó határozatot hoz.

7. kgy. szám.

IV. 1886.

Kelt Bégaszentgyörgy község képviselőtestületének 1886. évi szeptember hó 4-én tartott közgyűléséből.

Schiller Lipót, jegyző. Relling Péter, bíró.

1286. kgy. szám.

25.621—26.202. ex. 1886.

Jelen községi takarékpénztári alapszabályok törvényhatóságilag jóváhagyatnak.

Kelt Torontálmegyei törvényhatósági bizottságának 1886. évi szeptember hó 27-én és folytatva Nagybecskereken tartott rendes őszi közgyűlésében.

Kiadta:

Dr Orsó Mátyas, tb. főjegyző.

A galyak ellopása. Felmerült konkrét esetből kifolyólag elvi jelentőségű határozatban kimondotta a Kuria, hogy a tulajdonos részére rakásba összehordott galyak új felhasználásra előkészített fának tekintendők: a galyaknak ellopása tehát nem az erdőtörvény 90. vagy más §-a alá vonható erdei kihágás, hanem a galyak (40 korona) értékére való tekintettel a Btk. 333. §-ába ütköző és a BN. 48. §-a szerint minősülő lopás vétségének alkotó elemeit foglalja magában.

HIREK.**Hihetetlen hírek.**

Mondják, hogy a színházban csupa ujdonságok kerülnek színre; mondják, hogy némelyek a szükséges ruházkodásról, sőt még a táplálkozásról is lemondottak — a színházért;

mondják, hogy így már a község megrovási kalandokban nem fog részesülni;

mondják, hogy nálunk a városi takarékpénztár eszméjét nemcsak a polgárság, de a vezető körök is megvalósítandónak tartják;

mondják, hogy ennek híre jó-tékony intézményeink 5 százalékos kamattal mellett helyezték el alap-tőkeiket a Hitelszövetkezethez;

mondják, hogy városunk képviselőtestületét ezentúl mindig *rendes* közgyűlésre hívják össze.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

A törvényszék új elnöke. Boddola Gábor dr hirtelen halála folytán, a székelyudvarhelyi kir. törvényszék elnöki állása megüresedvén, a király Dr Beyler Kálmán marosvásárhelyi ítélőtáblai titkár nevezte ki törvényszékünk elnökévé. Az új elnök Kézdivásárhelyen is működött, mint bíró s úgy ott, valamint a tábla székhelyén általános tiszteletet vívott ki magának. Szivesen üdvözljük vármegyénk egyik legelőkelőbb pozícióján, a törvényszéki elnöki méltóságban. Együttal melegen ohajtjuk, hogy midőn kiváló jogi tudását, munkaszeretét törvényszékünk tekintélyének emelésére fordítja, társadalmi és közéleti intézményeink felkarolására is némi részt szeretettel juttasson jóindulatából.

Törvényhatósági közgyűlés. A vármegyei törvényhatósági bizottsága rendes tavaszi közgyűlését április 29-én tartja meg. A közgyűlésen egyéb községi és személyi ügyeken kívül a mult évi zárszámadások kerülnek sorra; Sebesi János dr alispán pedig a vármegye mult évi közállapotairól fogja jelentését megtenni. A közgyűlést megelőzően 24-én, a főispán elnöklété alatt számonkérőszék lesz.

Tanárok beiktatása. A székelyudvarhelyi ref. kollegium előjárósága és tanári kara *Dékán* (Sámuel, *Balkóczy* Károly és Dr *Dávid* Lajos rendes tanárokat e hó 25-én d. e. 11 órakor az intézet nagytermében ünnepélyesen fogja beiktatni.

Bérmálás Székelyudvarhelyt. Az erdélyi püspök május havában kezdi meg bérmautját. Május 2-án Déván, 9-én Kolozsvárt, 16-án Gyulafehérvárt és 20-án Székelyudvarhelyt szolgálatja ki a bérmálás szentségét. Ezután május 22-én Gyergyó-ujfalu, 23-án Kilyénfalva, 24—25-én Csomafalva, 26—27-én Gyergyóalfalu következnek. Innen Csiksomlyóra a pünkösztői bucsura megy a főpásztor és az ottani róm. kath. tanítóképző intézet fennállásának 50 éves jubileumán résztvesz. Majd június 2-án Gyergyótekerőpatak, 3., 4. és 5-én Gyergyószentmiklós, 6—7-én Szárhegy, 8., 9. és 10-én Ditró nagyközséget látogatja meg s ez utóbbi helyen az új templom alapkövét is megáldja. Június 11—12-én Gyergyóremete, 13-án Tölgyes, 14—15-én

Békás, 16—17-én Borszék, 18-án Belbor, 20-án pedig Maroshévíz és 11-én Gödemesterháza kerül sor-rendre.

Zerületi szövetkezeti értekezlet Székelyudvarhelyt. A „Hangya” kötelekebe tartozó szövetkezetek e hó 19-én (holnap, hétfőn) d. e. 10 órakor kezdődőleg Székelyudvarhelyt, a vármegyei disztermeber tartják meg értekezletüket. Az értekezlet előadói a „Hangya” kiküldöttei lesznek. Dániát a szövetkezeti men-tatték meg s emelték a virágzásnak oly magas fokára. Sok tekintetben hasonlít Erdély is Dániához. Magas intelligenciájú, zárkózott nép lakja, ami főleg a magyarságot illeti, amely büszkén vallja magát nem is magyarnak, hanem székelynek. Ebből is látszik, hogy Erdély még a magyarság közepette is sziget, de még inkább az, ha az öt előzőnlő nemzetiségi ársdatot tekintjük. Ilyen helyzetben okvetlenül szükség van az önbizalomnak legmagasabb fokra való kifejlesztésére, a szövetkezeti munkásság minél szélesebb körben való népszerűsítésére, az összetartás erősítésére. Csakis így állhat biztosan a zajló hullámok között az a sziget amely évszázadokon át dacolt minden veszssel és viharral, de jövőben aligha tudná ezt tenni, ha úgy erkölcsileg, mint anyagilag nem iparkodunk megerősíteni. Ez a nemes cél vezetni hozzánk a szövetkezetek apostolait. Illó, hogy minél többen meghallgassuk utmutató elő-adásaikat.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Bedő József oklándi, Sándor Lajos hidegkuti, Csulak Lajos brassó-belvárosi, Böjthe Miklós hegyassalvi áll. elemi iskolai tanítókat igazgató-tanítóknak; — a dohányjövédéki központi igazgatóság pedig Vasz Károly székelyudvarhelyi lakost díjtalan dohányjövédéki gyakoronoknak nevezte ki.

Majálisok helyben és vidéken. Későbbön van május, a tavasz legszebb hónapja. Ezt igazolják a nap-táron kívül a majálisok is, melyekből egyszerre kettőnek hírével örvendeztetethetjük meg a mulatni vágyó közönséget. Az első a székelyudvarhelyi hivataloslag május 1-én (szombaton) d. u. 6 órakor kezdődőleg a *Gergely-féle sósfürdő* fedett helyiségében, az állami altisztek és szolgák országos nyugdíjpótló-alapja javára rendezik személyenkint 1 koronás belépési díjjal. Mig a másodk május 2-án (vasárnap) d. u. 2 órakor lesz *Külköllökeménfalván*, a Nagyküküllő közt levő parkban Simon Sándor plebános vednöksége és Ambros Károly kántor-tanító elnöksége alatt a szegény gyermekek segély-alapja javára 1 K 60 filléres belépési díjjal, Kónya Jancsi zenekarának működésével.

Esküvő. Szenkovits Dezső korondi kereskedő folyó évi május hó 6-án d. e. 11 órakor tartja esküvőjét Zárug Katinkával Szovátán.

Színház. A hét utolsó napjai fölött az operettek uralkodtak. Csütörtökön az Erdészleány került színre másodsor, jól összevágó előadásban. Pénteken felhelyárrakkal, az itt tavaly bemutatott Csók királyt láthattuk, legnagyobbbrészt a tavalyi szereplőkkel. Szombaton pedig a régi jó Offenbach-operette: Orpheus a pokolban gyönyörködtette a közönséget. Mind szép, és ha a közönség valóban gyönyörködik is, nekünk nem sok kifogásunk van ellene. Nekünk csak egy más körülmény ellen van kifogásunk, — és ezt végre szükségesnek látjuk kimondani — a színház

legszebb kivitelben, ugyanott

Kobrak-cipők

leszállított árban kaphatók.

RI DVÁTY-CKKKEK
YENKOVITS
JÁNOS TUDÁNYAI

körny
(és e
ség k
térő
fican
lebeg
e ves
nek.
tiz
mind
—
A r
mara
Szék
mará
zéké
Beth
neve
képv
—
udva
a köv
adta
utca
gylu
épit
Már
sz.
ból,
lakh
kem
3. Pá
utca
rakó
lakó
és m
renc
desz
tést.
15.
fedé
szob
Kor
csér
felő
kony
—
egés
egy
maz
—
muz
mu
esa
bon
udv
sá
A
kár
All
Igy
fel
zöt
—
A
ba
mi
tan
tör
Au
az
ze
eg
sé
ön
ist
m
he
ha
el
m
té
br
M
lá
M
sz
k
E
v
M
v
la
e
a
K
H

környékét a kijáratnál ugyanis állandó (és egy cseppet sem jötekonny) sötétség környékezi. A színházból hazatérő közönség így folyton a lábkifiamodás, orrbetörés veszélyei közt lebeg. Jól tenné az igazgatóság, ha e veszélyek elhárításáról gondoskodik. Egy kis lámpa — előadás után, tíz pernyi időre meggyújtva — minden kellemetlenséget elhárítana.

— Új ügyvéd Székelyudvarhely. A marosvásárhelyi ügyvédi kamara Jodál Gábor dr. ügyvédet Székelyudvarhely székhellyel a kamaránál vezetett ügyvédek névjegyzékébe felvette. Jodál dr. irodáját a Bethlen-utcában, a közjegyzővé ki nevezett Kovácsy Albert dr. orsz. képviselő helyén nyitotta meg.

— Építkezési engedélyek. Székelyudvarhely város tanácsa közelebről a következő építkezési engedélyeket adta ki: 1. Lakatos Tivadar Bethlen-utca 67. sz. a. telken écserefa-sasokra, gyalult deszkázattal, festett kertet épít az utca felőli oldalon. 2. Biró Márton fazekas Solymossy-utca 17. sz. a. kö-elapon fa- és téglanyagból, cserép fedézzel földszintes lakoházat 2 szobával, tégltől ágató kemencét és más melléképületeket. 3. Pálfi Alajos ugyancsak a Solymossy-utcában levő üres telken kőalapon, rakófaból, cserépfedéllel földszintes lakoházat 2 szoba, konyha, kamara és melléképületeket. 4. Galbács Ferencné Kiraly-utca 19. sz. a. telken deszkából, az utca felől festett kerítést. 5. Derzsi Lajos Solymossy-utca 15. sz. a. kőalapon, rakófaból, cserépfedézzel földszintes lakoházat 2 szoba, kamara stb. 6. Ilyés Máté Korniss-utcai telken téglanyagból, cserép fedézzel, a régi ház udvarfelőli szárnya folytatásaképp szoba, konyha és kamrát.

— Dénes Béla bordosi plebános egészségi okokból az esztergomi egyházmegyébe kért és nyert alkalmazást.

— Világhírűvé lettek a székelymuzsnaiak. Kinda Sándor székelymuzsnaiközségi főbíró és önkéntes csapata, melyet a szerbiai háborús bonyodalmak alkalmából a székelyudvarhelyi hadkiegészítő parancsnoksághoz bejelentett, világhírűvé vált. A vitéz székelyek hazafias szándékáról hírt adtak még az Egyesült Államokban megjelenő újságok is. Így a clevelandi „Szabadság” sem feledkezett meg róluk. Többek között ezeket írja:

„Ne tessék közjogi értekezést várni. A közjog a magyar képviselők szabadalma. A történelem ellenben a miénk, a nemzeté, azt meghamisítani, a mult eseményeit meg nem történtté tenni nem lehet — még Ausztriának sem. És a történelem azt bizonyítja, hogy a magyar nemzeti fennmaradását a honfoglalástól egész a szabadságharcig a célszerűségi szempontból ma letagadott önálló hadseregnek köszönheti. Félistenként küzdöttek a kacagányos magyar leventék és a német „marsch” helyett „Jézus segits!” kiáltással rohantak a náluknál számban nagyobb ellenségre. Egész Európa rettegte a magyar katonák vitézségét. És történt, hogy most a közelmúlt napokban háborús fellegek tornyosultak Magyarországra fölött. Egy véres világháború veszedelme fenyegetett. Mert nemcsak a szerbekről volt szó. Ha a kis Szerbiai háborúba keveredünk, ez a háború egész Európát két nagy táborba osztotta volna. Izzalmas volt a hangulat. Még a falu népe is megérezte, hogy veszélyben a haza. És ekkor csodálatos dolog történt. Valahol, a hérces Erdély egy elfeledett falujában a veszedelem hírére megdöbbsz Kinda Sándor községi főbíró szive. Háborúba akart szállni, mint a régi

idők hősei, hogy megvédje a hazát. Pedig még csak behívójegyet sem kapott a „K. u. k. Kriegs Kommando”-tól, Önkéntes csapatot alakított és felajánlotta vérét a nemzetnek. Tette pedig ezt a székelyudvarhelyi hadkiegészítő parancsnoksághoz írt levele kapcsán. (Itt közli a „Székely-Udvarhely”-ben annak idején megjelent levelet.) Majd így fejezi be lelkes hangú cikkelyét: „Régi magyar vitézség — magyar vezényszó!” A „K. u. k. Ergenzungs Bezirks Commando” monoklis tisztjei bizonyára mosolyogtak bíró uram tisztes levelén. Mi azonban nem mosolygunk. Ez a jelenség a magánvitásában és egyszerűségében értékeiből sok pontosan kidolgozott es. és kir. mozgósítási tervnél. Az éji homályban késlekedő régi vitézség meglevenését látjuk a székelymuzsnaiak felbuzdulásában. A magyar faj még sem puhult el egészen. Hősi vér kering a magyar föld szülőiteiben, a mely kárdat ad az izmos kezükbe. Most csak nekünk idegen Szerbiáról volt szó. Mi lesz, ha megszületik a mi várva-várt Messiásunk, a ki fölrázza közönyéből a szunyadó nemzetet és megvívja a jövő szabadságharcát! Akkor nem fognak mosolyogni a „K. u. k. Ergenzungs Bezirks Commando” monoklis tisztjei!

— Új tagok. A vármegyei tisztviselők orsz. egyesületének újabb tagjai lettek: Barabás András árvasszéki elnök és Majthényi Miklós dr. árvasszéki elnök.

— Szövetkezeti közgyűlések. A székelyudvarhelyi Ipari és Gazdasági Hitelszövetkezet ma (vasárnap) d. u. 3 órakor a szövetkezet helyiségében; a magyarhermányi, homoródalmási és székelyszentkirályi fogyasztási és értékesítő szövetkezetek pedig e hó 25-én d. u. 2, illetve 3 órakor tartják meg évi rendes közgyűléseit.

— Dr. Szentgericei Jakab Zoltán ügyvéd, irodáját közelebről megnyitotta Fogaras városban. A kiváló képzettségű, fiatal ügyvédet Dr. Hinderler Fels. Ákos irodájából is előnyösen ismeri jogkereső közönségünk.

— Még egy ünnepi vérengzés. Csütörtöki számunkban hírt adtunk egy véres összetűzésről, melyet berugott emberek ünnepi hangulatukban követtek el. Most egy újabb ilyen, ezuttal halállal végződő esetről értesültünk. Firtosmartonos községben is nagy ivással szentelték meg az ünnepeket. Legzajosabbak Póké Márton és Vas D. János voltak, a kik — két dudás nem férhetvén meg egy csárdában — szerencsésen össze is tűztek. Vas D. János a vita hevében egy üveget vágott Póké fejéhez, mire az Vassal birokra ment, s az ujját is harapdálni kezdte. Vas D. erre revolvért rántott s Pókét mellbe lötte. A golyó a mell felső részén jobbfelől hatolt be s a kulcsesontnál akad meg, anélkül, hogy jó nagy utján nehezebb részeket ért volna. Szerencsétlenségre, a golyó elszakított egy üteret, minek következtében Póké elvérzett és meghalt. Vas D. Jánost letartóztatták.

— Kiss szerencsése nagy. Köztudomású, hogy a m. kir. osztálysorsjáték tervezete a legkedvezőbb nyerési esélyeket nyújtja. Nagy nyeremények mellett számos kisebb nyeremények vannak és különösen az, hogy a fele a kibocsájtott sorsjegyeknek — tehát minden második — nyer, az oka, hogy a nagyközönség minden rétege kipróbálja szerencsésjét. Ezer és ezer ember lett ilyen uton szegényből gazdag. Az új sorsjáték I. osztályának húzása május 19 és 21-én lesz. Tegyen szerencsekísérletet és vásároljon sorsjegyet az előnyösen ismert Kiss bankházában (Budapest, Kossuth Lajos-u. 13.) mert pontosan és lelkesmeretesen szolgálja ki vevőt és mert Kiss szerencsése nagy!

— Erdélyrészi orsz. kirakóvásárok. Folyó hó 19-én Mártonhegy, 20-án Buza, Drassó, Gyalu, Nagysármás, 21-én Marosugra, 22-én Galgó, 24-én Alsórákos, Alsószombatfalva, Ecel, Erked, Makfalva, Muzsna, Szászsebes, Szászkerked, Torda, Várhely.

— Gözfürdő — otthon. Nálunk, hol gözfürdő egyáltalán nincs, sokszoros előnyvel bír a Sanitas nevű szobagözfürdő készülék. Ennek előnyeiről szól lapunk mai számának egyik hírdetése. Hangsúlyozzuk ismételtlen, hogy a hirdetések gondos átolvasása olvasóinknak valószínűleg hasznára lesz.

Méhészet.

Az „Erdélyrészi Méhész-Egyesület” Kolozsvárt házsongárdi méhtelegén az 1909. év folyamán három időszaki méhészeti tanfolyamot fog tartani a következő tanfolyam mellett: május hó 6—23-ig földmives kigazdák, július hó 8—25-ig és augusztus hó 5—22-ig a néptanítók számára. Céljük e tanfolyamoknak, hogy az azokon résztvevők a méhtenyésztés elméleti és gyakorlati ismeret elsajátítsák, valamint hogy a méhkaptáraknak és méhészeti segédeszközöknek házilag való elkészítését is megtanulják. Minden egyes vidéki tanfolyamhallgató annak tartama alatt és pedig a földmives gazdák napi kért korona, a néptanítók napi három korona segélyben fognak részesítettai. Minden egyes tanfolyamra 20—20 hallgató vétetik fel, kik kötelesek ugy a délelőtti, mint délutáni előadásokon pontosan megjelenni. A pályázni szándékozók felhivatnak, hogy folyamodványukat, melyben a foglalkozásuknak megfelelő tanfolyamra való felvételüket kérik, az „Erdélyrészi Méhész-egyesület” Elnökségéhez Kolozsvárra címezve, a földmivesek községük ajánlatával ellátva, a tanfolyam megkezdése előtt legalább egy fél hónappal nyujtsák be.

Kiadja Betegh Pál villam-motoros könyvnyomtató és könyvkötő-intézete.

Fogzás.

Ugyan adjatok a szenvedőnek Scott-féle Emulsiót és kíméljétek meg álmatlan éjszakától. A fogak minden fájdalom és belhaj nélkül bujnak elő, fehérek, erősek és egyenesek lesznek.

A gyermek szereti és készségesen fogja a SCOTT-féle Emulsiót

szedni. Az emésztést, ha meg van zavarva — mindenkor helyre állítja és előmozdítja. Nyáron is legjobb eredménnyel adagolható. Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f. Kapható minden gyógytárban.

Kiadó butorozott szoba. Egy szép szoba butorozva kiadó Székelyudvarhelyt, Bem-utca 10. szám alatt.

45—1909. szám.

Árlejtési hirdetemény.

A kányádi ref. egyházközség templaoma és tornya kijavítására 1909. május 9-én d. u. 1 órára árlejtést hirdet. Költségvetési összeg az anyag és napszámon kívül 1628 K 34 f. Bántapénz 5 százalék. A költségvetés, terv és árlejtési föltételek a papi hivatalnál megtekinthetők. Kányád, 1909. április 14-én.

Bodor József, **Jakab István,** elnök. sz. gondnok.

Ne feledje el
hogy a hirdetések
gondos átolvasása hasznára lesz.
Önök valószínűleg
Aki nálunk hirdet annak sikere van!
A hirdetés szövegezésében szívesen segítünk; kívánatra kliséjét is beszerzünk.
Hirdetőinknél történeti megrendeléséinél a „Székely-Udvarhely”-re hivatkozni sziveskedjék.

Mindenkinek érde- kében áll

látni és megtudni, hogy Székelyudvarhelyt, Kossuth utca 43. szám alatt mily dűsan felszerelt **új butoraktárt** rendeztek be Balásy Mihály és Balázs Károly butoraktárosok. Nagy választék van ott: modern, világos, faragott, széccsziós és közönséges háló-, ebédlő-, iroda- és szalonberendezésekben. Külön is kaphatók: íróasztalok, szekrények, mosdók és bármely szükséges butorok, borszékek, különböző hajlított, valamint hintaszékek, dívánok, ugyszintén minden e szakmába tartozó cikkeik és esztergályos áruk. A helyben nem készült butorokat **elsőrangú gyáráktól és hirneves termelőktől** szerzik be, ami lehetővé teszi, hogy minden egyes tőlük vásárolt butor darabért **egy évi jótállást** vállalnak. Ezt a garanciát más butoraktáros nem vállalja. **Kárpitos munkákat, szalon garnitúrákat** és régieknek újra való behuzását, átalakítását kiváló szakértelemmel teljesítik.

Vizsgai iráslapok

legjobb papiroson és legszébb kivitelben
BETEGH PÁL
könyv-, papir-, író- és rajzszesz-áruházában kaphatók Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca o 31. szám alatt. o
Levélpapiros különlegesség: 20 darab 20 fillér
Firtos Están
fehér finom levélpapiros és belül színes boríték. — 20 db 20 f.

Ne vegyen

addig épület fedéséhez anyagot, míg **a lugosi fedéleserép** utólérhetetlen előnyeit nem ismeri. Egy négyyszög méter fedéshez 15 drb szükséges. Csinos és tartóságban páratlan. Főraktár: **Fekete Benjámin** építkezési vállalkozónál Székelyudvarhelyt. Vidéki megkeresésekre levélben válaszol.

Jó szabású, tartós, divatos és olcsó férfiruhát akar? Ilyent már 36 koronától kezdve — mérték után — gyorsan, pontosan és teljes felelősség mellett készít: Markó István
uri-divat szabómester
Székelyudvarhelyt, Bethlen-u. 1. sz.
(a kir. törvényszékkel szemben.)
Tegyen egy próba rendelést nála és Ön is állandó vevője marad.

RI DIVAT-CIKKEK
legszébb kivitelben, ugyanott
YENKÖVETS
Kobrak-cipők
ÁNOS TUDÁNY
Leszállított árban kaphatók.

MAGYAR ÁSVÁNYVIZ

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Egy liter víz ára palackesere mellett:

Borszéki Boldizsár, idült gyomorhaj ellen — 28 fillér	Boross, vesehaj ellen — 28 " "	Horgász, étvágygerjesztő — 28 fillér
Borszéki Főkut az ásványvizek királya — 28 " "	Borhegyi huyhajtó — 28 " "	Káson-Salutaris — 28 " "
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen — 28 " "	Boholti, üdítő víz — 28 " "	Répati, égvényes ásványvíz — 34 " "
Bodoki Matild, alkális savanyuvíz — 28 " "	Előpataki, sárgaság ellen — 28 " "	Szekely-Szelters, idült gyomorhajok ellen — 28 " "
	Felsőrákosi Mária, légesőhurut ellen — 28 " "	Sztojka, cukorbetegség ellen — 34 " "
	Hargitaligeti, üdítő ital — 28 " "	

természetes ásványvíz

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

forralmi és kiviteli részvénytársaság Budapest, V. Balthory-utca 5. szám

Hirdetmény.

A szekelyudvarhelyi fogyasztási és értékesítő szövetkezet felszámolásban cég felszámoló bizottsága közhírré teszi, hogy a szövetkezet 1909 évi január 10. és 24-én tartott közgyűlésén a feloszlást elhatározta.

A keresk. törvény 249. § 2-ik bekezdése értelmében a szövetkezet felszámoló bizottsága felhívja tehát a szövetkezet hitelezőit, hogy követeléseiket ezen hirdetés harmad szori közzétételétől számítandó hat hó alatt a szövetkezettel szemben érvényesítsék.

Szekelyudvarhely, 1909. április 8.

A felszámoló bizottság.

OGORVOS
Perl József

American Dentist

Szekelyudvarhelyre megérkezett.

Elvégez minden fogorvosi műtétet, u. m. foghuzást teljes érzéstelenítéssel; arany és más töméseket. Készít műfogakat és teljes fogsorokat — szájpaddal nélkül. Arany és hidmunkák. Lakása: Budapest-szálló 2. sz. alatt. Rendel naponta délelőtt 9—12 és délután 2—5 óráig.

Amortizációs

tisztviselői kölcsön

ügyekben

díjmentes felvilágosítást nyújt az „O. m. I. ált. tisztviselő-egylet kolozsvári képviselőisége”.

KOLOZSVÁR

Ferenc József-ut 7. szám a.

Válaszbélyeg csatolandó.

Kitűnő főzött

E
C
E
T

E C E T

nagyban és kicsinyben, állandóan előnyös árak mellett kapható

Csia Balázs

ecetgyárban Székelyudvarhely, Petőfi-utca (ezelőtt Cigány-utca) 22. szám alatt.

!!! Jó minőségű honi gyártmány!!!

Egy komplett nagyon jó all-

potban levő hálószoba berendezés (1 ággyal) elutazás miatt folyó év május hó 1-én eladó. Megtekinthető naponta délután 2—3 óra között Kossuth uca 108. szám alatt.

B O R I !

Fernengel Gyula szekelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Fürödjünk otthon!!!

Sanitas Gőz- Hőlég- és Gyógyfürdő otthon a szobában.

Az orvosok megállapították, hogy a Rheuma, csúsz és köszvény ellen egyedüli biztos hatású szer a „Sanitas” Gőzfürdő otthon.

A „Sanitas”

szoba gőzfürdőt otthon bármely szobában bárki használhatja, 5 perc alatt kényelmes gőzfürdő. A szobában nincsen semmi gőz. Egy fürdés csak 5 fillere kerül. Semmi helyet nem foglal el. Nem lehet eléggé magasítani végtelen nagy előnyét, hogy az ágy előtt fürödhetünk. — Mesés kényelem. Egészséges embernek életzségséget. Beteg embernek megváltás. Kezelése egyszerű és gyors. Összerakható. A készülék megtekinthető vétel-kötelezettség nélkül *hétfőn estig* a Budapest-szállodában. Sőt kívánatra próbafürdő vétele céljából házhoz is küldetik.

Förstner Aladár,

a „SANITAS” szobagőzfürdő készülékek gyára
Képviselve: Gara Izidor által.

470—909.

Pályázati hirdetés.

Udvarhelyvármegye szekelykereszturi járásban Etéd község székhellyel üresedésben levő

k ö r o r v o s i

állásra pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni óhajtozókat, hogy az 1908. évi 38. t. c. 7. szakaszában megállapított feltételeket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket folyó évi május 15-ig annál is inkább hozzám nyújtsák be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe nem veszem.

Ezen állás javadalmazása:

1. Törzsfizetés 1600 korona; 2. 5 szobából álló természetbeni lakás másfél hold kerttel; 3. vármegyei szabályrendeletben megállapított látogatás és kiszállási díjak. Kötelessége a törvényben és a megyei szabályrendeletben megállapítottak végrehajtása.

A választást Etéd község házában folyó évi május hó 20-án d. e. 10 órakor fogom megtartani.

Szekelykeresztur, 1909 évi március hó 29-én.

Gálffy Kálmán, főszolgabíró.

Névjegyek,
Meghívók,
Eljegyzési
és Esküvői
valamint gyász-
jelentések,
ugyszintén mindenféle
könyvnyomdai és
könyvkötői mun-
kálatok izléses ki-
vitelben, gyorsan és
pontosan készülnek

Betegh Pál
villamos üzemi berendezett
könyvnyomdát és könyv-
kötő-intézetet Székely-
udvarhely, Kossuth-utca
31. sz. alatt.

Vidéki megrendeléseket azonnal elintézem.

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótléka

egy régióknak bizonyult háziszert, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvénynek, oszónál és meghűléseknél, bedörzsölésével söléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és ügyszőlő minden gyógyszerüzletben kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

**Dr. Richter gyógyszerüzlet az „Arany oroszlánhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.**

Elsőrendű kész cipők legnagyobb raktára

Orbán, Nagy és Tamás cipészüzletében

Szekelyudvarhely, Kossuth-utca 2. sz. (Flórián-ház).

Ajánljuk legnagyobb választékban, általában elismert legjobb és legcsinosabb kivitelben saját gyártmányú és elsőrendű *Galanterie gyári cipőinket* urak, hölgyek és gyermekek részére. Kényelem szempontjából a vevőközönség rendelkezésére állandó nagy raktárt tartunk minden fajta cipőkből, mely az előre való rendelést feleslegessé teszi, mert raktárunkon saját készítményeinkből vásárolt cipőket *cégünk országosan jöhírve kezeskedik*. Vidéki megrendeléseket találó használt cipők beküldése után *gyorsan utánvét* mellett eszközünk. Ugyazint elvállalunk minden e szakmában vágó legkényesebb igényeket *kielégítő megrendeléseket versenyképes árak mellett*. A m. t. közönség eddigi szíves pártfogásáért és bizalmáért halás köszönetet mondva, vágyunk kiváló tisztelettel **Orbán, Nagy és Tamás**.

A valódi Kobrak-cipők legnagyobb raktára.